

درس نهم: نام آوران دیروز، امروز، فردا

ساده

۱- با توجه به درس «نام آوران دیروز، امروز، فردا»، بنابر سخن آقای فرهنگ، در چه صورتی ما یکی از نام آوران فردای ایران خواهیم شد؟

پاسخ: آقای فرهنگ گفت: «شما اگر گذشته و امروزتان را خوب بشناسید، در آینده ی نزدیک، خودتان هم یکی از نام آوران فردای ایران خواهید شد»

متوسط

۲- حروف در هم ریخته را مرتب کنید و واژه درست را بنویسید.

ل - ف - ض : ز - ف - غ - و :

ل - س - ح - ا : ی - ا - ر - ب - آ - ن - ز - ر - و :

پاسخ: فضل فروغ سلاح آریو برزن

۳- جمله ها را ادامه دهید :

۱- هنر دوست یعنی کسی که

۲- آموزگار به کسی می گویند که

پاسخ: ۱) هنر را دوست دارد. ۲) به دیگران آموزش می دهد.

۴- کدام کلمه جمع نیست.

الف، شادمان ب، ماکیان ج، درختان د، افکار

پاسخ: شادمان.

دشوار

۵- چه تعداد از واژه های زیر به درستی معنا شده اند؟

«خیره کننده: چشم دوختن به چیزی _ بنیان نهاد: پایه گذاری کرد _ پایداری: شجاعت _ ناگزیر: ناتوان _

خفت: تحقیر _ حیرت آور: تعجب آور _ ماکیان: مرغ خانگی _ رشید: دلاور _ بهروزی: تندرستی _ سوگوار: اندوهگین»

پاسخ: معنای صحیح کلماتی که نادرست معنا شده اند:

خیره کننده: جالب، چیزی که زیبایی آن، نگاه ها را به سوی خود جلب می کند.

پایداری: ایستادگی، پافشاری، مقاومت

ناگزیر: ناچار بهروزی: نیک بختی، خرّمی، خوش بختی

ساده

۶- کدام کلمه با «آور» ترکیب معناداری مانند «دردآور» نمی سازد؟

۱) شرم ۲) زیان ۳) نام ۴) شجاع

پاسخ: گزینه ی «۴»، بررسی سایر گزینه ها:

گزینه ی «۱»: شرم + آور = شرم آور

گزینه ی «۲»: زیان + آور = زیان آور

گزینه ی «۳»: نام + آور = نام آور

۷- در کدام گزینه، نام پدیدآورنده ی هر دو اثر به درستی بیان شده است؟

۱) رئیس علی: سیروس فتحی _ سرای امید: پروین دولت آبادی

۲) ای ایران: حسین گل گلاب _ وطن دوستی: علی اکبر دهخدا

۳) فضل خدا: فردوسی _ مخزن الاسرار: نظامی

۴، راز گل سرخ: مهدی مرادحاصل _ خرد رهنمای و خرد دلگشای: سعدی

پاسخ: گزینه ی «۲»، بررسی سایر گزینه ها:

گزینه ی «۱» سرای امید: هوشنگ ابتهاج

گزینه ی «۳» فضل خدا: سعدی

گزینه ی «۴» خرد رهنمای و خرد دلگشای: فردوسی

۸- مترادف کدام واژه نادرست بیان شده است؟

- (۱) همچو تو ماه سیما، در بحر و بر نباشد (چهره)
(۲) شود سست نیرو چو گردد کهن (قدیمی)
(۳) حریر سرخ بیرق ها گشاده (نوعی چوب)
(۴) خوش می دهد نشان جلال و جمال یار (عظمت)
- پاسخ:** گزینه ی «۳»، مترادف واژه ی «بیرق»، پرچم است.

۹- بیت کدام گزینه نادرست است؟

- (۱) در راه تو، کی ارزشی دارد این جان ما؟ / پاینده باد خاک ایران ما
(۲) گر آتش خیزد به پیکرم / جز مهرت در دل نپرورم
(۳) مهر تو چون شد پیشه ام / دور از تو نیست اندیشه ام
(۴) اگرچه دل ها پر خون است / شکوه شادی، افزون است

پاسخ: گزینه ی «۲»، صورت صحیح بیت گزینه ی «۲»:

«گر آتش بارد به پیکرم / جز مهرت در دل نپرورم»

۱۰- از ترکیب واژه های به هم ریخته ی زیر، کدام واژه به درستی ساخته شده است؟

«خوش - حافظ - سپاس - پُر - امید - فروش - نما - نام - کتاب - آور - گزار - خدا»

۱) خداگزار ۲) خوش نما ۳) فروش آور

پاسخ: گزینه «۲»، واژه های گزینه ی «۱»، «۳» و «۴» بی معنی و نادرست هستند.

کلماتی که با واژه های در هم ریخته ی صورت سؤال می توان ساخت، عبارت اند از:

«خوش نما - پُر امید - کتاب فروش - پرفروش - خداحافظ - سپاس گزار - نام آور»

۱۱- رابطه ی میان واژه های کدام گزینه با رابطه ی میان واژه های سایر گزینه ها متفاوت است؟ (۱) جاهل-

نادان ۲) جفا- ستم ۳) فروغ- شادی

پاسخ: گزینه ی «۳»

در تمام گزینه ها کلمه ها هم معنی هستند، اما در گزینه ی «۳»، کلمات «فروغ» و «شادی» هم معنی نیستند.

۱۲- در کدام گزینه، نادرستی املایی وجود دارد؟

۱) جذب کردن - مطمئن - عاجز

۲) پوزش طلبید - تحویل - دهانه ی قار

۳) تحسین آمیز - عافیت - معالجت

۴) ضایع - طبل - کهن

پاسخ: گزینه ی «۲»، صورت صحیح کلمه ی نادرست: «دهانه ی غار»

۱۳- کدام بیت صحیح است؟

۱) ایران، ای سرای امید / بر جانت سپیده دمید

۲، سپیده ی ما گلگون است / که قلب دشمن، در خون است

۳، راه ما راه حق، راه بهروزی است/ اتحاد، اتحاد، رمز پیروزی

۴، یادگار خون عاشقان، ای بهار / ای بهار شاد و جاودان در این باغ شکفته باد

پاسخ: گزینه ی «۳»، صورت صحیح ابیات سایر گزینه ها:

گزینه ی «۱»: ایران، ای سرای امید / بر بامت سپیده دمید

گزینه ی «۲»: سپیده ی ما گلگون است / که دست دشمن، در خون است

گزینه ی «۴»: یادگار خون عاشقان، ای بهار / ای بهار تازه جاودان در این چمن شکفته باد

۱۴- کدام عبارت، گسترش یافته ی جمله ی «غروب بود» نیست؟

۱، غروب یکی از روزهای سرد پاییزی بود.

۲، غروب یکی از شب های برفی و سرد زمستانی بود.

۳، آن روز، غروب خورشید رنگ دیگری داشت و منظره ی زیبایی را پدید آورد.

۴، غروب گرم تابستان پر از هیجان بود.

پاسخ: گزینه ی «۳»، در گسترش جمله، مفهوم جمله ی اول نباید تغییر کند. در گزینه ی «۳» یک مفهوم جدید با دو فعل آمده است.

۱۵- در کدام گزینه به یکی از شهدای فناوری هسته ای اشاره نشده است؟

۱) شهید محمدحسین فهمیده ۲) شهید مصطفی احمدی روشن

۳) شهید داریوش رضایی نژاد ۴) شهید مجید شهریاری

پاسخ: گزینه «۱»

برخی از شهدای فناوری هسته ای عبارت اند از: شهید مصطفی احمدی روشن، شهید حسن تهرانی مقدم، شهید مسعود علی محمدی، شهید داریوش رضایی نژاد و شهید مجید شهریاری.

شهید محمدحسین فهمیده، جزء شهیدان جنگ ایران و عراق است و جزء شهدای فناوری هسته ای نیست.

۱۶- در کدام گزینه، به ترتیب پدیدآورندگان آثار «ای ایران - سرای امید - وطن دوستی - چهار مقاله» آمده است؟

۱) حسین گل گلاب - هوشنگ ابتهاج - علی اکبر دهخدا - نظامی عروضی

۲) محمد دهریزی - علی اکبر دهخدا - هوشنگ ابتهاج - نظامی گنجوی

۳) حسین گل گلاب - علی اکبر دهخدا - هوشنگ ابتهاج - نظامی عروضی

۴) محمد دهریزی - هوشنگ ابتهاج - علی اکبر دهخدا - نظامی گنجوی

پاسخ: گزینه ی «۱»

شعر «ای ایران» ← حسین گل گلاب - شعر «سرای امید» ← هوشنگ ابتهاج (سایه)

حکایت «وطن دوستی» ← علی اکبر دهخدا - کتاب «چهار مقاله» ← نظامی عروضی

۱۷- کدام گزینه صورت صحیح گسترش یافته ی جمله ی زیر نیست؟ «مادر رفت.»

۱) مادر به همراه همسر مهربان و دلسوز خود، به خانه رفت.

۲) مادر به همراه فرزندش به پارک رفت.

۳) مادر خسته و غمگین به بیمارستان رفت.

۴) مادر رفت و اشک در چشم فرزندش جمع شد.

پاسخ: گزینه ی «۴»، هنگام گسترش یک جمله، کلماتی را که زمان، مکان و موقعیت یا چگونگی معنا را بیان

می کنند، به جمله اضافه می کنیم، ولی در گزینه ی «۴» دو جمله ی مجزا وجود دارد.

۱۸- در گزینه غلط املایی وجود دارد؟

۱) در همان لحظه، آقای فرهنگ، صاحب کتاب فروشی، بیرون آمد.

۲) مهو تماشا و غرق فکر بودم که صدایی مرا متوجه خود کرد.

۳) فهرست مطالب، مربوط به تاریخ معاصر و مخصوصاً بزرگان دوره ی انقلاب اسلامی بود.

۴) پشت تلفن، لحنش را عوض می کرد.

پاسخ: گزینه ی «۲»، واژه ی «مهو» نادرست نوشته شده است که صورت صحیح آن، «محو» است.

متوسط

۲۰- کدام گزینه نمی تواند گسترش یافته ی جمله ی «مادربزرگ را دید» باشد؟

۱) مادربزرگ را با آن نگاه های مهربانش دید.

۲) مادربزرگ را در میان حیاط قدیمی خانه اش دید.

۳) مادربزرگ را دید و از دیدن او بسیار هیجان زده شد.

۴) مادربزرگ را در خواب های رنگارنگش دید.

پاسخ: گزینه ی «۳»

در گسترش یک جمله باید واژه هایی که زمان، مکان و حالت فضا را بیان می کنند، به جمله اضافه شوند، نه یک جمله ی مستقل دیگر. بنابراین عبارت گزینه ی «۳» گسترش یافته ی جمله ی صورت سؤال نیست.

۲۱- در کدام گزینه، گسترش جمله به درستی انجام شده است؟

۱) پسرک بیمار شد ← پسرک بیماری سختی گرفت.

۲) هوا سرد شد ← هوای شهر تهران سرد و آلوده شد.

۳) حسین به مدرسه رفت ← حسین به مدرسه رفت و درس خواند.

۴) علی خواهرش را به پارک برد ← علی خواهرش را به سینمای بزرگ شهر برد.

پاسخ: گزینه ی «۲»، بررسی سایر گزینه ها:

گزینه ی «۱»: فعل جمله تغییر کرده است.

گزینه ی «۳»: جمله ی جدیدی به جمله ی قبلی اضافه شده است.

گزینه ی «۴»: محتوای جمله به طور کامل تغییر کرده است.

۲۲- رابطه ی معنایی «قطار» و «وسایل نقلیه» مثل رابطه ی میان کلمات کدام گزینه است؟

۱) ریل و واگن ۲) دوچرخه و اتوبوس ۳) دفتر و کتاب ۴) کبوتر و پرنده

پاسخ: گزینه ی «۴»، قطار یکی از انواع وسایل نقلیه است و کبوتر یکی از انواع پرندگان است.

۲۳- در کدام گزینه، بیتی آمده است که با مفهوم مصراع دوم بیت زیر قرابت معنایی دارد؟

«راه ما راه حق، راه بهروزی است/ اتحاد، اتحاد، رمز پیروزی است»

۱) همه روی یکسر (همگی با هم) به جنگ آمدیم/ جهان بر بداندیش (دشمن) تنگ آوریم

۲) چو ایران نباشد تن من مباد/ بدین بوم و بر زنده یک تن مباد

۳) اگر سر به سر تن به کشتن دهیم/ از آن به که کشور به دشمن دهیم

۴) ایران ای سرای امید/ بر بامت سپیده دمید

پاسخ: گزینه ی «۱»

مصراع دوم بیت صورت سؤال، به اتحاد و همبستگی اشاره دارد که گزینه ی «۱» نیز مفهوم اتحاد را بیان می کند.

۲۴- آثار هوشنگ ابتهاج و غلامرضا ابهری به ترتیب در کدام گزینه آمده است؟

- ۱) ای ایران - پیامبر (ص) قصّه می گوید
۲) ای ایران - آوازی برای وطن
۳) سرای امید - پیامبر (ص) قصّه می گوید
۴) سرای امید - آوازی برای وطن

پاسخ: گزینه ی «۳»

شعر «سرای امید» سروده ی هوشنگ ابتهاج است.

کتاب «پیامبر (ص) قصّه می گوید» اثر غلامرضا ابهری است.

۲۵- گسترش جمله ی «وارد کتاب خانه شدم.» در کدام گزینه به درستی انجام شده است؟

- ۱) وارد کتاب خانه شدم و کتاب مورد علاقه ام را برداشتم.
۲) برای پیدا کردن کتاب های داستان، وارد کتاب خانه شدم.
۳) سوار اتوبوس شدم و ساعت ۱۲ به کتاب خانه رسیدم.
۴) وارد کتاب خانه شدم و مشغول کتاب خواندن شدم.

پاسخ: گزینه ی «۲»

در گسترش جمله، کلمات جدیدی به جمله اضافه می شود و ما نمی توانیم جملات جدیدی را به جمله ی اصلی اضافه کنیم. همچنین فعل جمله ی اصلی نباید تغییر کند.

۲۶- کدام گزینه نمی تواند گسترش یافته ی جمله ی زیر باشد؟

«به تصویر چشم دوخته بودم.»

۱) به تصویر آویزان بر دیوار اتاقم خیلی چشم دوخته بودم.

۲) به تصویر چشم دوخته بودم و از تماشای آن لذت می بردم.

۳) به تصویر سیمای دانشمند جوان چشم دوخته بودم.

۴) به تصویر کودکان تابلوی نقاشی چشم دوخته بودم.

پاسخ: گزینه ی «۲»

در گسترش یک جمله باید کلماتی که بیان گر زمان، مکان، موقعیت یا چگونگی فضا باشد، به جمله اضافه شود و افزودن یک جمله ی مستقل، گسترش جمله محسوب نمی شود.

۲۷- با توجه به درس «نام آوران دیروز، امروز، فردا»، کدام گزینه نادرست است؟

۱) آقای فرهنگ، صاحب کتاب فروشی «خانه ی فرهنگ»، مردی بسیار خوش اخلاق و مهربان بود.

۲) مطابق صحبت های آقای فرهنگ، ما اگر گذشته و امروزمان را بشناسیم، در آینده ی نزدیک، یکی از نام آوران فردای ایران خواهیم شد.

۳) فصل سوم کتاب «نام آوران دیروز، نام آوران امروز، نام آوران فردا» مربوط به تاریخ معاصر و بزرگان و نام آوران دوره ی انقلاب اسلامی است.

۴) شهیدان داریوش رضایی نژاد و مسعود علی محمدی از جمله شهدای علم و فناوری هسته ای کشورمان هستند.

پاسخ: گزینه ی «۳»

فصل دوم کتاب «نام آوران دیروز، نام آوران امروز، نام آوران فردا» مربوط به تاریخ معاصر و مخصوصاً بزرگان و نام آوران دوره ی انقلاب اسلامی است.

۲۸- فضاسازی و گسترش جمله در کدام گزینه به درستی انجام نشده است؟

۱) محسن با حالتی حاکی از درماندگی و ناتوانی به او نگاه کرد ← محسن، با برقی ناشی از خوشحالی در چشمانش، او را نگاه کرد.

۲) در آن لحظه گرسنه بودم ← در آن لحظه به قدری گرسنه بودم که می توانستم یک گوسفند درسته را بخورم.

۳) احساس کردم عمل مورد نظر باید انجام شود ← احساس کردم عمل مورد نظر باید به شیوه ای متناسب و حتی الامکان عادی انجام شود.

۴) احمد سر دوستش را به دیوار کوبید ← احمد همین طور که دو طرف سبیل های دوستش را گرفته بود، سر او را به دیوار کوبید.

پاسخ: گزینه ی «۱»

در گزینه ی «۱» جمله ی دوم گسترش یافته ی جمله ی اول نیست، بلکه تغییر یافته ی آن است.

دشوار

۲۹-چه تعداد از واژه های زیر به درستی معنا شده اند؟

«خیره کننده: چشم دوختن به چیزی _ بنیان نهاد: پایه گذاری کرد _ پایداری: شجاعت _ ناگزیر: ناتوان _

خفت: تحقیر _ حیرت آور: تعجب آور _ ماکیان: مرغ خانگی _ رشید: دلاور _ بهروزی: تندرستی _ سوگوار: اندوهگین»

۱) چهار ۲) هفت

۳) پنج ۴) شش

پاسخ: گزینه ی «۴»، معنای صحیح کلماتی که نادرست معنا شده اند:

خیره کننده: جالب، چیزی که زیبایی آن، نگاه ها را به سوی خود جلب می کند.

پایداری: ایستادگی، پافشاری، مقاومت

ناگزیر: ناچار

بهروزی: نیک بختی، خرمی، خوش بختی

۳۰- در میان ابیات زیر که از داستان «رستم و سهراب» در شاهنامه ی فردوسی برگزیده شده اند، کدام بیت جمله ی طولانی تر و گسترش یافته تر دارد؟

۱) جهان آفرین تا جهان آفرید / سواری چو رستم نیامد پدید

۲) بزرگان جنگ آور از باستان / ز رستم زنند این زمان داستان

۳) به رستم دهم تخت و گرز و کلاه / نشانمش بر گاه (تخت) کاووس شاه

۴) بگیرم سر تخت افراسیاب / سر نیزه بگذارم از آفتاب

پاسخ: گزینه ی «۲»، بازگردانی ابیات گزینه ها و جمله های آن ها:

گزینه ی «۱»: از زمانی که جهان آفرین (خداوند) جهان را آفرید، سواری مانند رستم پدید نیامد.

گزینه ی «۲»: بزرگان جنگ آور از زمان باستان تا این زمان، از رستم داستان ها می گویند.

گزینه ی «۳»: تخت و گرز و کلاه را به رستم می دهم و او را بر تخت کاووس شاه می نشانم.

گزینه ی «۴»: سر تخت افراسیاب را می گیرم و سر نیزه را از آفتاب می گذرانم.

واضح است که تنها جمله ی بیت گزینه ی «۲» از جملات سایر ابیات، طولانی تر و گسترش یافته تر است.

۳۱- کدام یک از گزینه های زیر، اشتباه معنی شده است؟

۱) ای ایران غمت مَرَساد: ای ایران، [دعا می کنیم که] غم به تو نرسد.

۲) شکوه شادی، افزون است: بزرگی شادی زیاد است.

۳) خورشیدی خجسته رسید: خورشیدی آمد که مبارک و خوش یمن است.

۴) جاویدان، شکوه تو باد: بزرگی تو باعث جاودانگی است.

پاسخ: گزینه ی «۴»

همه ی گزینه ها صحیح معنی شده اند، به جز گزینه ی «۴» که معنی صحیح آن بدین ترتیب می باشد: «بزرگی تو همیشگی باشد.»

۳۲- در کدام گزینه بیتی آمده است که با مفهوم مصراع دوم بیت زیر قرابت معنایی دارد؟

«راه ما راه حق، راه بهروزی است/ اتحاد، اتحاد، رمز پیروزی است.»

۱) همه روی یکسر (همگی باهم) به جنگ آمدیم/ جهان بر بدانیش (دشمن) تنگ آوریم

۲) چو ایران نباشد تن من مباد/ بدین بوم و بر زنده یک تن مباد

۳) اگر سر به سر تن به کشتن دهیم/ از آن به که کشور به دشمن دهیم

۴) ایران ای سرای امید/ بر بامت سپیده دمید

پاسخ: گزینه ی «۱»، مصرع دوم بیت صورت سؤال، به اتحاد و همبستگی اشاره دارد که گزینه ی «۱» نیز مفهوم اتحاد را بیان می کند.

۳۳- معنای چه تعداد از واژه های زیر به درستی بیان شده است؟

«خجسته: مبارک / کشمکش: ستیزه / فروغ: درخشش / فرسخ: تقریباً معادل ۸ کیلومتر / چابک: تیزپا / عنبر نسیم: خوش بو / قابله: ماما / انبوه: زیاد»

۱) هفت

۲) هشت

۳) پنج

پاسخ: گزینه ی «۱»، معنای صحیح واژه ای که نادرست معنا شده است:

فرسخ: واحد اندازه گیری مسافت تقریباً معادل ۶ کیلومتر

۳۴- علامت نگارشی مناسب در پایان عبارت کدام گزینه با سایر گزینه ها متفاوت است؟

۱) نشد سیر ضحاک از آن جست وجوی

۲) چه باری ز شاخ کدامین درخت

۳) چگونه فرو پژمرد بخت تو

۴) چه آمد بر آن مرد ناپاک رای

پاسخ: گزینه ی «۱»

عبارات گزینه های «۲»، «۳» و «۴» پرسشی هستند و در پایان آن ها علامت سؤال (?) قرار می گیرد، اما عبارت گزینه ی «۱» خبری است و علامت نگارشی پایان آن نقطه (۰) است.

۳۵- نشانه ی نگارشی پایان کدام گزینه، با سایر گزینه ها متفاوت است؟

۱) ندارم پریشانی خلق دوست
۲) جمعی افتاده به هر گوشه پریشان حالند

۳) چه نیکی طمع دارد آن بی صفا
۴) یکی پیش داود طائی نشست

پاسخ: گزینه ی «۳»

عبارت گزینه ی «۳» پرسشی است و علامت پایان آن (?) است، اما سه گزینه ی دیگر خبری هستند و علامت (۰) در پایان آن ها قرار می گیرد.

۳۶- چه تعداد از کلمات زیر با «انگیز» ترکیب می شوند و کلمات معنادار و جدیدی می سازند؟

«تخیل - حسرت - اسرار - غم - مصلحت - التماس - فساد»

۱) دو
۲) سه
۳) چهار

پاسخ: گزینه ی «۲»

سه کلمه ی «حسرت + انگیز = حسرت انگیز»، «غم + انگیز = غم انگیز»، «فساد + انگیز = فساد انگیز»

با «انگیز» ترکیب می شوند و کلمات معنادار و جدیدی می سازند.

۳۷- گسترش جمله ی زیر، در کدام گزینه به بهترین شکل انجام شده است؟ «سرود ملی نواخته شد.»

۱) همه ی مردم شاد و خوشحال بودند و در همان لحظه، سرود ملی نواخته شد.

۲) سرود ملی در ورزشگاه نواخته شد و همه به احترام آن برخاستند.

۳) بعد از پیروزی قهرمان میهن، سرود ملی نواخته شد.

۴) در روز ۲۲ بهمن، سرود ملی در همه جای ایران نواخته خواهد شد.

پاسخ: گزینه ی «۳»، بررسی سایر گزینه ها:

گزینه ی «۱»: در گسترش یک جمله، ما نمی توانیم جمله ی جدیدی به آن اضافه کنیم.

گزینه ی «۲»: در گسترش یک جمله، ما نمی توانیم جمله ی جدیدی به آن اضافه کنیم.

گزینه ی «۴»: در گسترش یک جمله، ما نمی توانیم زمان فعل جمله را تغییر دهیم.

موسسه الوند قله افتخار آموزش